

**PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITICĂ**

RED:	02
DATA:	20.12.2013
PAG. 3/3	

”APROB”

”APROB”

la ședința Consiliului Facultății Medicină nr.1
Proces verbal nr. ____ din „____” 2013

la ședința Clinicii Medicale nr.4-Gastroenterologie
Proces verbal nr. ____ din „____” 2013

Decanul Facultății Medicina nr.1

Șef Clinica Medicală nr.4 – Gastroenterologie

Dr.med., conf. univ. _____ Gh. Plăcintă

Dr.hab.med., prof. univ. _____ V. Dumbrava

**PROGRAMA ANALITICĂ PENTRU STUDENȚII
FACULTĂȚII MEDICINA NR.1
ANULUI V**

Denumirea cursului: **Gastroenterologie și Hepatologie**

Codul cursului: **S.09.O.074**

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Numărul total de ore – 132

inclusiv curs – 30 ore, ore practice – 75 ore

sinestător – 48

Numărul de credite alocat unității de curs: **9**

Numele autorilor care predau unitățile de curs: profesor V. Dumbrava; conferențiarii
N. Proca, Iu. Moscalu, L. Tofan-Scutaru, A. Berliba , A.Țurcau, S. Țurcan, A. Peltec.

Chișinău

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITICĂ

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 3/3

I. Scopul disciplinei

- studierea etiopatogeniei, clasificărilor, tabloului clinic, diagnosticului, inclusiv și a celui diferențial, și tratamentului patologiilor sistemului digestiv;
- însușirea materialului teoretic și a deprinderilor practice, care vor permite viitorului medic de a se orienta în situațiile, ce implică afectarea organelor gastroenterologice și hepatologice;
- însușirea metodelor de diagnostic, a tacticii medicale în diverse afecțiuni ale sistemului digestiv;
- acordarea ajutorului de urgență pacienților în diverse afecțiuni digestive.

II. Obiectivele de formare în cadrul disciplinei Gastroenterologie:

La nivel cunoaștere de înțelegere:

- să recunoască afecțiunile gastroenterologice la pacienți;
- să cunoască particularitățile debutului și evoluției diverselor afecțiuni ale sistemului digestiv;
- să înțeleagă metodologia și particularitățile examinării pacienților cu diverse afecțiuni digestive;
- indicațiile și modul de transfer al pacienților în servicii specializate;
- să cunoască frecvența, etiologia și patogenia bolilor gastroenterologice, cât și a celor hepatice;
- să cunoască metodele contemporane de investigație (urgente și programate) a patologiei digestive;
- să cunoască metodele contemporane de tratament ale bolilor gastrointestinale și hepatice;
- să cunoască metodele de profilaxie a patologiilor cronice și acute ale organelor digestive.

La nivel de aplicare:

- să efectueze colectarea și estimarea corectă a datelor de anamneză;
- să efectueze examinarea corectă a pacienților cu diferite afecțiuni digestive;
- să poată stabili diagnosticul preventiv;
- să aplice metodele de investigație necesare pentru confirmarea diagnosticului;
- să aprecieze gravitatea stării generale a pacientului;
- să acorde ajutor urgent în stările critice.

La finele modulului Gastroenterologie și Hepatologie studentul trebuie să poată practica:

Lista nominală a deprinderilor practice	Însușirea deprinderilor practice
Examenul obiectiv general și local în patologia organelor digestive	Aplicare
Inspecția pacientului cu patologia organelor digestive	Aplicare
Palparea abdomenului (superficială, profundă glisantă după Obrazțov-	Aplicare

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITICĂ

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 3/3

Strajesco)	
Percuția și palparea ficatului. Aprecierea dimensiunilor ficatului după Curlov	Aplicare
Percuția și palparea splinei	Aplicare
Palparea pancreasului după Grott	Aplicare
Punctele și zonele dureroase, depistate în pancreatita cronică	Aplicare
Punctele și zonele dureroase, depistate în colecistita cronică	Aplicare
Determinarea modificărilor hemogramei, urinei, indicilor imunobiochimici, echilibrului acidobazic, coagulogramei.	Aplicare
Interpretarea rezultatelor examenului de laborator (specifice patologiei digestive) sînge biochimic, urină, mase fecale, conținutul gastric și duodenal.	Aplicare
Interpretarea rezultatelor examinării funcționale a esofagului, stomacului, ficatului, colecistului, căilor biliare, pancreasului, intestinului subțire și gros.	Aplicare
Interpretarea rezultatelor pH-metriei esofagiene și gastrice.	Aplicare
Interpretarea rezultatelor examenului radiologic al tractului esofago-gastrointestinal, și sistemului hepato-biliar.	Aplicare
Interpretarea rezultatelor examenului histopatologic (esofag, stomac, ficat, intestin).	Aplicare
Interpretarea rezultatelor esofago-gastro-duodenoscopiei și colonoscopiei, rectomanoscopiei, colangiopancreatografiei retrograde endoscopice, laparoscopiei.	Aplicare
Interpretarea rezultatelor examenului ecografic organelor cavității abdominale.	Aplicare
Interpretarea rezultatelor scintigrafiei, tomografiei computerizate, tomografiei computerizate în regim colangiografic, tomografiei prin rezonanță magnetică nucleară a organelor cavității abdominale;	Aplicare
Metodele de diagnostic al infecției cu Helicobacter Pylori	Cunoaștere
Colectarea conținutului gastric și duodenal, cercetarea secreției gastrice prin sondaj gastric cu aplicarea diversilor stimulatori	Cunoaștere
Sondaj duodenal	Cunoaștere
Paracenteză	Cunoaștere
Efectuarea clisterului evacuator	Cunoaștere
Tușeu rectal	Cunoaștere
Rectomanoscopie	Cunoaștere
Determinarea grupei sangvine	Cunoaștere
USG organelor abdominale și a spațiului retroperitoneal	Cunoaștere
Ecografia cu doppler a sistemului portal	Cunoaștere
Fibroesofagogastroduodenoscopia (FEGDS)	Cunoaștere
Radiografia abdominală panoramică pe gol (laterografie în poziție verticală)	Cunoaștere
Radiografia și radiosopia esofagului baritată cu pasaj pe intestin	Cunoaștere
Irigoscopia	Cunoaștere
Tomografia computerizată abdominală simplă sau spiralată	Cunoaștere

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITICĂ

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 3/3

Colangiopancreatografia retrogradă endoscopică	Cunoaștere
Rezonanța magnetică nucleară a abdomenului, standart.	Cunoaștere
TC prin RMN în regim colangiografic	Cunoaștere
Angiografia vaselor abdominale	Cunoaștere
Angiografia selectivă a pancreasului	Cunoaștere
Scintigrafia hepatică	Cunoaștere
Fibroscanarea hepatică	Cunoaștere
Elastografia	Cunoaștere

Predarea Disciplinei de Gastroenterologie se efectuează după principiul clasic: de la semiologie la studierea detaliată a fiecărei afecțiuni în parte.

La nivel de integrare:

- să aprecieze importanța Bolilor digestive în contextul Medicinii;
- să abordeze creativ problemele medicinei fundamentale;
- să deducă interrelații între afecțiunile gastroenterologice și alte discipline fundamentale;
- să posede abilități de implementare și integrare a cunoștințelor obținute la disciplina boli digestive cu disciplinele fundamentale;
- să fie apt de a evalua și autoevalua obiectiv cunoștințele în domeniu;
- să fie apt de a asimila noile realizări în domeniul bolilor digestive și a le integra cu alte discipline medicale.

La finele modulului Gastroenterologie și Hepatologie studentul trebuie să aibă abilitățile:

1. Însușirea temeinică a modului de abordare a pacientului cu patologie digestivă și hepatică.
2. Capacitatea de a integra datele clinice și ale investigațiilor paraclinice în vederea elaborării diagnosticului și programului terapeutic.
3. Dobândirea de cunoștințe de bază în domeniul Gastroenterologie și Hepatologie
4. Recunoașterea principalelor entități patologice, dintre afecțiunile gastroenterologice și hepatice, care au prevalența ridicată în populație.
5. Însușirea practicii de diagnostic clinic în patologia gastroenterologică și hepatică.
6. Cunoașterea indicațiilor și interpretarea investigațiilor pentru diagnosticul pozitiv și diferențial al bolilor digestive și hepatice.
7. Capacitatea de integrare a datelor clinice și de investigație diagnostică.
8. Capacitatea de a elabora un diagnostic corect și complet.
9. Capacitatea de a formula un plan de tratament.
10. Examinarea unui pacient cu patologie gastroenterologică și hepatică.
11. Anamneza: interpretarea corectă a datelor de anamneză.
12. Metodologia examinării pacienților pentru diagnosticarea diverselor afecțiuni digestive.
13. Depistarea simptomelor și sindroamelor clinice.
14. Interpretarea rezultatelor examenului paraclinic (hemo-leucograma, trombocite, FGDS, USG, EcoDoppler a sistemului portal, scintigrafia hepatică, sindroame principale ale diagnosticului de laborator: citolitic, colestatic, imunoinflamator, hepatopriv, dishormonozei, de șuntare porto-cavă, coprograma, enzimele pancreatice)

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITICĂ

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 3/3

15. Formularea algoritmului de management în bolile gastroenterologice și hepatice (măsurile diagnostice și terapeutice).
16. Prezentarea în ordinea priorităților a investigațiilor necesare pentru argumentarea diagnosticului la un bolnav cu afecțiuni digestive și/sau hepatice cu precizarea a rezultatului așteptat.
17. Interpretarea rezultatelor analizelor de laborator și cercetărilor instrumentale.
18. Paracenteza: indicații, tehnica, interpretarea rezultatului examenului general și bacteriologic al lichidului ascitic.
19. Redactarea foii de observație a unui pacient cu patologie gastroenterologică și/sau hepatică.
20. Prescrierea și explicarea mecanismului de acțiune a unor medicamente folosite în tratamentul principalelor boli hepatice și gastroenterologice.
21. Cunoașterea Protocoalelor Clinice Naționale în domeniul gastroenterologiei și hepatologiei.
22. Acordarea ajutorului urgent în:
 - Disfagia acută,
 - Durere retrosternală de origine esofagiană,
 - Dureri acute în epigastru (gastritele acute, acutizarea gastritelor cronice, ulcerului duodenal și gastric),
 - Penetrația ulceroasă,
 - Colica biliară,
 - Hemoragia digestivă superioară și inferioară,
 - Encefalopatia porto-sistemică și insuficiența hepatică acută,
 - Durerea abdominală acută,
 - Sindromul doli abdominal cronic,
 - Colica intestinală,
 - Peritonita bacteriană spontană

III. Condiționări și exigențe prealabile

Bolile sistemului digestiv este disciplina medicinei interne ce stabilește diagnosticul și tratează afecțiunile gastrointestinale ale maturilor.

Predarea disciplinei Boli digestive viitorilor medici este necesară și indiscutabilă, reieșind din particularitățile organismului uman și problemelor social-economice a patologiilor digestive. Importanța cunoașterii afecțiunilor gastrointestinale și hepatice este deosebită, deoarece medicul generalist este primul care vede bolnavul, și de cunoștințele lui depinde diagnosticul precoce al afecțiunilor digestive, tratamentul precoce și adecvat cu supravegherea ulterioară a pacientului. Necunoașterea elementelor de bază ale Bolilor digestive pentru medicii generaliști poate avea consecințe grave pentru pacient, familie, societate.

Pentru buna însușire a disciplinei sunt necesare cunoștințe temeinice în domeniile Biologiei, Chimiei, Anatomiei, Histologiei, Biochimiei, Farmacologiei, Morfopatologiei, Fiziopatologie, etc., obținute în primii trei ani de studii.

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITICĂ

RED:	02
DATA:	20.12.2013
PAG. 3/3	

IV. Conținutul de bază a cursului

A. Prelegeri:

Nr.	Tema	Ore
1.	Boala de reflux gastroesofagian. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza. Esofagul Barret. Dereglări de motilitate (Spasm esofagian. Acalasia cardiei). Diagnosticul diferențial	2
2.	Boala ulceroasă (definiția, etiologie, factorii de agresiune, de apărare, clinica. complicațiile	2
3.	Boala ulceroasă. Tratamentul medicamentos și nemedicamentos. Profilaxia. Prognoza.	2
4.	Gastritele acute și cronice. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	2
5.	Colecistita cronică. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza. Colangitele cronice, sindrom postcolecistectomic. Diagnosticul diferențial	2
6.	Pancreatitele cronice. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	2
7.	Hepatitele cronice virale B, C, D. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	2
8.	Tratamentul hepatitelor cronice virale B, C, D.	2
9.	Cirozele hepatice. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	2
10.	Tratamentul cirozelor hepatice.	2
11.	Boala alcoolică a ficatului. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	2
12.	Steatozele hepatice non-alcoolice. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	2
13.	Patologia intestinului subțire. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza. Enteropatia glutenică. Boala Wiple. Diagnosticul diferențial	2
14.	Dereglări funcționale ale esofagului. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza. Dispepsia funcțională. Colon iritabil. Diagnosticul diferențial	2
15.	Boala Crohn. Colita ulceroasă. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	2

B. Lucrări practice:

Nr.	Tema	Ore
1.	Boala de reflux gastroesofagian. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza. Esofagul Barret. Dereglări de motilitate (Spasm esofagian. Acalasia cardiei). Diagnosticul diferențial	5
2.	Boala ulceroasă (definiția, etiologie, factorii de agresiune, de apărare, clinica. complicațiile	5

PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITICĂ

RED:	02
DATA:	20.12.2013
PAG. 3/3	

3.	Boala ulceroasă. Tratatamentul medicamentos și nemedicamentos. Profilaxia. Prognoza.	5
4.	Gastritele acute și cronice. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	5
5.	Colecistita cronică. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza. Colangitele cronice, sindrom postcolecistectomic. Diagnosticul diferențial	5
6.	Pancreatitele cronice. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	5
7.	Hepatitele cronice virale B, C, D. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	5
8.	Tratatamentul hepatitelor cronice virale B, C, D.	5
9.	Cirozele hepatice. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	5
10.	Tratatamentul cirozelor hepatice.	5
11.	Boala alcoolică a ficatului. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	5
12.	Steatozele hepatice non-alcoolice. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	5
13.	Patologia intestinului subțire. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza. Enteropatia glutenică. Boala Wiple. Diagnosticul diferențial	5
14.	Deregări funcționale ale esofagului. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza. Dispepsia funcțională. Colon iritabil. Diagnosticul diferențial	5
15.	Boala Crohn. Colita ulceroasă. Definiția. etiologia, patogenia, diagnosticul, clinica, tratamentul, profilaxia, prognoza.	5

Temele pentru lucru de sine stătător

1. Sindromul Malori-Weis
2. Hepatita autoimună
3. Boala Wilson. Hemocromatoza.
4. Ciroza biliară primitivă
5. Colita limfocitară

V. Bibliografia recomandată:

A. Obligatorie:

1. Babiuc, Constantin. Medicina interna. Vol. 2, Gastroenterologie, hepatologie, reumatologie; / C. Babiuc, V.-T. Dumbrava ; colab. : L. Groppa, M. Mazur, V. Balan, ...; Ministerul Sanatatii al Republicii Moldova ; Universitatea de Stat de Medicina si Farmacie "Nicolae Testemi. - Ed. 2. - Chisinau : Medicina, 2008. - 748 p. : il. - Bibliogr.
2. Grigorescu, Mircea. Tratat de gastroenterologie. Vol. 1și 2 / M. Grigorescu ; sub red. M. Grigorescu. - Bucuresti : Editura Medicala Nationala, 2001. - 820 p. 768 p - (Tratate medicale). (nr ex. 10)
3. Cursul de lecții.

PA 7.5.1 PROGRAMA ANALITICĂ

RED: 02

DATA: 20.12.2013

PAG. 3/3

B. Suplimentară:

1. Buligescu, Lucian Tratat de hepatogastroenterologie : Vol. 1 / L. Buligescu ; coord. : I. Copaci . - Bucuresti : Amaltea , 1997. - 469 p.
2. Buligescu, L.. Tratat de hepatogastroenterologie. Vol. 2, Ficatul, pancreasul, caile biliare; / L. Buligescu ; coord. : I. Copaci. - Bucuresti : Amaltea, 1999. - 992 p.
3. Grigorescu, Mircea Tratat de hepatologie / M. Grigorescu . - Bucuresti : Editura Medicala Nationala , 2004. - 1258 p.
4. Harrison's principles of internal medicine : trad. select. pentru examenul de rezidentiat / D. L. Kasper, A. S. Fauci, D. L. Longo, ... ; Ministerul Sanatatii, Centrul National de Perfectionare in Domeniul Sanitar. - 16th ed. - Bucuresti : Editura Medicala, 2005. - 96 p.

VI. Metode de predare și învățare utilizate

Disciplina Gastroenterologie și Hepatologie este predată în maniera clasică: cu prelegeri și lucrări practice. La prelegeri va fi citit cursul teoretic de către titularii de curs. La seminarele practice studenții vor studia pe exemple concrete cazuri clinice ce demonstrează rolul medicului care primul examinează pacientul în vederea stabilirii diagnosticului, internării și acordării ajutorului medical precoce, reducerea și preîntâmpinarea complicațiilor, reducerea erorilor de diagnostic și conduită medicală.

În clinică studenții participă la conferințele matinale ale medicilor, vizitele săptămânale, prezentarea și discutarea bolnavilor gravi și bolnavilor prezentați pentru conferințele clinice; participă la conferințele practice științifice clinice, conferințelor de control curativ, anatomo-patologice, cât și curează pacienți sub controlul profesorului; participă la investigarea bolnavilor, la vizitele profesorului, conferențiarilor și șefilor de secție.

Lecțiile practice și prelegerile se petrec la bazele clinice ale catedrei, care dispune de secții specializate de gastroenterologie și hepatologie.

Bazele clinice ale catedrei sunt Spitalul Clinic Republican și Spitalul MAI.

VII. Sugestii pentru activitate individuală

O importanță deosebită se acordă posibilității studenților de a contacta cu bolnavul, examinării preventive, interpretării și estimării datelor principale primite.

Conținutul principal al lecțiilor practice îl constituie lucrul studentului la patul bolnavului, prelucrarea și însușirea manoperelor practice.

Se studiază fiecare afecțiune digestivă cu discutarea frecvenței, etiologiei, patogeniei, anatomiei patologice, manifestărilor clinice, diagnosticului pozitiv și diferențial, tacticii medicale la etape, complicațiilor, dispensarizării bolnavilor și metodelor de profilaxie a maladiilor.

VIII. Metode de evaluare

Disciplina Gastroenterologie și Hepatologie la Facultatea de Medicină se studiază la anul V universitar, semestrul IX și X. La examenul de stat sunt incluse întrebări și teste din disciplina Gastroenterologie și Hepatologie.

Examenul de promovare, modulul Gastroenterologie, constă din 4 etape:

- Nota anuală,
- Deprinderi practice,

**PA 7.5.1
PROGRAMA ANALITICĂ**

RED:	02
DATA:	20.12.2013
PAG. 3/3	

- Test control, interviul oral, cu coeficient 0,3; 0,2; 0,2; 0,3 corespunzător.

Modalitatea de rotunjire a notelor

Suma ponderată a notelor de la evaluările curente și examinarea finală	Nota finală
5	5
5,1-5,5	5,5
5,6-6,0	6
6,1-6,5	6,5
6,6-7,0	7
7,1-7,5	7,5
7,6-8,0	8
8,1-8,5	8,5
8,6-9,0	9
9,1-9,5	9,5
9,6-10	10

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca "absent" și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

IX. Limba de predare – Română